Heikki Vähäkuopus

Reliquars

Reliquars

Heikki Vähäkuopus

Heikki Vähäkuopus

Reliquars

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi tekijänoikeuslain 13b § ("tekstin- ja tiedonlouhinta") mukaisesti on kielletty.

© 2026 Heikki Vähäkuopus

Kannen suunnittelu: Heikki Vähäkuopus
Sisuksen taitto: Heikki Vähäkuopus

Kannen taideteos: Tuija Sironen

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi
Valmistaja: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-89-2899-7

Kiitos Sinulle, ainoalle, jota täällä aidosti rakastan. Sinulle, josta olen tullut ja jota ei minun erikseen tarvitse mainita.

Esipuhe

Ajatuksenani on jo pitkään - muutamia sikiöasentokärsimysvuosikymmeniä niin mielen kuin joskus aivan konkreettisellakin tasolla - ollut kirjoittaa kirja itseäni kalvavista maailman epäkohdista. Suurilta osin nämä vääristyneen ihmisen maailmaan toimittamat selkeät vääryydet, virheelliset valinnat ovat sellaisia, joita emme tule (ehdi ja tahdo) korjaamaan: ne ovat kuin elävinä olioina etsineet pysyvän asuinsijansa kunkin yhteiskuntajärjestelmän syvärakenteista, huijanneet ihmisen uskomaan niiden olevan sen olennaisia osasia, tukipilareita. ”Elämme” näiden pian jostain kaikkeudenjärjestyksellisestä pakosta sortuvien paholaisenjalkapylväiden varassa, ja niiden poisleikkaaminen romahduttaisi niin yhteiskunnat kuin myös siinä ”elävien” ihmisyksilöiden maailman. Järjettömät elinkeinomme (jokin maa voi nojata taloutensa turismiin, jne.), muiden lajien sanomattoman julma kohtelumme (keksitkö jonkin esimerkin – riittänee, että katsot lattiallesi tai jääkaappiisi). Oman lajimmekin heikomman osan tietoinen riistäminen ja suoranainen kidutus. Hauraan elonkehän, jonka varassa todellisuudessa ovat kaikki ne ihmisrukat, jotka ovat fabuloineet itselleen tarinan, jossa he oikeuttavat niin itselleen kuin yhteiskunnille täysin väärän tavan elää. Systemaattinen raiskaaminen ennen murhaamista. Ihmiskunnan terveyden luhistava langaton tiedon (väsynyt naurahdus) välittäminen näin jokaiselle läheisenä esimerkkinä. Kulttuurin rappio. Mitä loistokasta yllä mainittujen muutamien epäkohtien jälkeen jää jäljelle? Jos jotain, eikö näiden varjo yllä sitä pimeyteen sysäämään. Vähimmilläänkin kasvavana mielentaakkana niidenkin kohdalla, jotka ajassamme jaksavat rientää ja menestyä. Näin pitäisi olla. Mutta.

Vian ei tarvitse olla kovinkaan suuri, kun se vain sijaitsee päässä.

Kirja oli aikomani kirjoittaa, mutta ei minusta ole kaiken niin paperille kuin ajatuksiini keräämäni, muodikkaasti todeten, *datan* jäsentelyyn selkeäksi *informaatio*kokonaisuudeksi. Ei edes raamatunkaltaiseksi erillisistä, parhaimmillaankin toisen käden sepitekokoelman tekijäksi minusta tällä haavaa ole. Sitä, tätä sisältöä on kertynyt liiaksi, sitä karttuu joka ikinen päivä lisää (avaa televisio tai radio hetkeksi, kuuntele ihmisen kypsymättömiä itsepuolustuksellisia ajatuksia, kun tällaisen joudut kohtaamaan), ja jollain tapaa vaikkakin koen, että minun täytyy ajatukseni yksiin kansiin saattaa rauhan saadakseni - sielunsuunnitelmasta en tässä mitään sano, että kuuluko se siihen - mieluummin minä kesäaikaan heräilen ja lähden tekemään polkupyöräreissun. Syksyisin taas laitan kernaammin lenkkitossut jalkaan ja kipitän ihailemaan Pispalan ja Pyynikin väriloistoa. Talvisin pakenen läheiselle järvelle hiihtämään tai luistelemaan. Mitä vain fyysistä toimintaa kuin paikallaan istumista, jäsentelemistä.

Näen tämän luonnoksen jemmaamisena itselleni, julkisena sellaisena. Eikö aikamme lasten kuulu asettaa kaikki tekemisensä jokaisen mahdolliseksi nähdä – ja parempana haukkua.

Siis: ajattelemani kirjan sisältö on pitkälti tässä, mutta jätän tämän ihan kylmästi luonnokseksi, julkaisen pohdintani tällaisenaan. Kenties, ehkäpä minä jonain, ei päivänä vaan vuonna saatan tämän pariin palata yrittäen tehdä siitä ihan oikean kirjan. Nyt on sinun tyytyminen tähän käsissäsi olevaan luonnokseen. Kokonaisuudessaan ei teksti mahdu yhden kirjan sivuille, joten jaan sen kahteen osaan.

Teksti sisältää paljon sellaista mitä en tohdi ääneen nyt sanoa, sellaista, joka vaarantaisi jo valmiiksi kauniisti huvenneet sukulaissuhteeni olemattomiin. Tästä syystä poistan ne. Merkittäköön nämä kohdat vaikkapa lyhenteellä SSSP – sukulaissuhteita/sosiaalisia suhteita suojeleva poisto.

Olisiko minun pitänyt turvautua tekoälyyn kirjan valmiiksi saattamisen kanssa. Ei. Otan myös kirjoittajan vapauden oman tekstinsä suhteen jätellä pilkkuja pois mikäli minusta siltä tuntuu. Särähtikö kielipoliisin lasit rikki kun pois-mikäli välistä sen jo jätin. Entä jäikö se ikävöimään rikki-sanan perään pilkkua. Kuinka syvästi? Etköhän tuosta sentään tokene. Säästänhän minä näin tehdessäni painomustettakin. Tiedekirjoilta (”tiede-”) edellytetään moitteetonta kieliopillista tyyliä, luova kirjoittaja puolestaan voi kirjoitukselliset pikkulillittelyt unohtaa. Liekö tekstissä edes parillista määrää kaarisulkuja.

Kuka on hän? Tällainen pieni ihminen, joka tällä kierroksella kantaa nimeä Heikki. Juuri nyt pohtii se, tulisiko tässä kohtaa olla jokin iskulause, johtoajatus, jolla tulevaa tekstiä tai kirjoittajan pohjavirtaista yleiselämänsävyä voitaisiin kiteytetysti esittää? Tai pitäisikö tähän raapustaa jonkun itseään korkeamman ajattelijan lause, jonka julkituonnilla, johon samaistumalla kirjoittaja nostaa itsensä hienovaraisesti tämän tasolle.

On yksi asia havaita, että maailman sietämättömyyttä ei pääse pakoon, ja toinen asia löytää mitä tehdä.

- Yrjö Haila

Sisältövaroitus

Mikäli kodistasi löytyy oman lajimme lisäksi muiden lajien edustajia, sinun ei välttämättä kannata tähän kirjaan tutustua. Ohita tämä teksti tahtoessasi jatkaa elämääsi luomassasi harmonian harhaisessa sumussa siten, ettei mielesi tästäkään eteenpäin joka kerta pahoitu katsoessasi alas kotisi lattialle, vilkaistessasi lipastosi päällä olevan häkin, akvaarion tai huoneenkulmassa olevan terraarion suuntaan. Ohita näennäisen harmonian alla piilevä totuus kuten tekee tulevaisuusoptimistinen ihminen valistaessaan vähemmän tietäviä, että se hyvä kohdistuu vain harvoille yksilöille, ihmiskeskeisesti, ja että sen kaiken hyvän maksumiehenä toimii toiminnastamme haalistuva ja kutistuva elonkehä. Minä hälvennän sumua, käypä minun polkuni tämän johdosta kuinka vaikeaksi tahansa.

Mitä lemmikkien pitämisen oikeutukseen tulee, totean jo tässä kohtaa aiheesta sen mikä olisi jo vuosikymmeniä sitten pitänyt itseäni vaikutusvaltaisimpien ihmisten taholta äänen lausua. Siirtymäaika, josta seuraava vaihe on täyskielto. Yritän myöhemmin perustella näkemystäni.

Muutosprosessit ovat hitaita, esimerkkinä toimikoot se, kuinka jollakin kaikesta eettismoraalisesta valistuksesta, uudesta eläinten kognitiivisesta tiedosta huolimatta vieläkin on yllään koristuksena, paremmuuden indikaattorina toisen lajin edustajan hengen aivan tarpeettomasti riistetyn eläimen ruumiinosa. Vieläkin, tätä en voi ylikorostaa: vuosikymmeniä sen jälkeen, kun asiasta on alettu keskustelemaan valtamediassa.

Lemmikkienpidon oikeutuksesta emme ole alkaneet vielä edes keskustelemaan; muutosta ei näin ollen ole luvassa pitkään aikaan.

Niin ikään, mitä muihin keskuuteemme hyväksymiemme lajeihin hyödyntämiseen tulee, kyseenalaistan koko ruoantuotannontapojemme mielekkyyden. Pitäessämme itseämme muutoinkin kuin älyllisesti (likinäköisesti jos edes sitä) edistyneenä lajina, ruokalautaseltamme tulisi löytyä aivan toisenlaisia ravinnonlähteitä kuin mitä siltä löytyy. Edellinen koskee vain heitä, jotka eivät vielä ole siirtyneet kolmioleipä-energiajuomaruokavalioon. (Sisäinen ääni sanoo, että alkuun olisi hyvä raapustella hetki yleisluontoisesti, maalata lavein vedoin. En tottele.)

Heti tartun älykkyyskäsitteeseen. (Tähän todella poukkoilevaan esitystapaan joudut valitettavasti kohdallani tyytymään; Vaaskiven toteamaan ”antaa lyhdyn valaista kaikkialle”, loirimaiseen tyyliin – joka ei millään osa-alueella vie asiaa korkeimpaan päätökseen, tässä tapauksessa pui yksittäistä asiaa kovinkaan pitkälle.) Ihmisen älykkyys on likinäköistä, itsekeskeistä; parhaimmillaankin se ulottuu vain pienen piirin etuja ajavalle tasolle. Suorittaessamme sen avulla laajempia

toimia, vaikka hyvin aikein joltisenmoisen pyyteettömyyden ja lajisolidaarisuuden nimissä ja eteen, osoittautuukin se jo laajemmassa katsannossa elämälle ja sitä ylläpitävälle järjestelmälle turmiolliseksi, kuten tulevaisuusoptimismiesimerkki jo asiaa hieman availi.

Tuotantoeläimet elävät sen luonnottoman lyhyeksi jäävän ”elämänsä” kuin jonkin valtavan todella tehottoman tehdaslaitoksen uumenissa. Kolkon, tarkoituksella hämärävaloiseksi jätetyn tehtaan, jonka seinien sisäpuoleisesta toiminnasta, varsinkaan niistä muutamista viimeisistä tunneista, jotka kauhuprosessiin kuuluvat, ennen kuin nämä meille väkivalloin uhrataan ei paljoa näytetä. Jos hämärä tehdas valaistaisiin, jos koko tuotantoketju näytettäisiin nykytekniikan sallimin keinoin jokaiselle ihmiselle, ihmiskunnan ravinnontuotanto olisi aivan toisilla urilla niin eettisessä kuin moraalisessakin mielessä; luonnonkestävyyden kannalta, lajisolidaarisestikin.

Aina kun kyseessä on toisten lajien edustajien elämäämme kuulumisen salliminen, ajattelemme vain omaa etuamme, sitä mitä hyötyä meille niistä on. Varashälyttimen elävä korvike, metsästyskumppani nuotion äärellä, ravinnonlähde, seuralainen yksinäiselle, statussymboli kaupunkilaiselle, opastaja, näyttelyihin esille raahattava sairaalloiseksi manipuloitu ja trimmattu, takankylkeen ”omistajalle” pokaalin tuova bioesine, raviradalla vain rahan vuoksi pieksettävä, sirkuksissa sellaisen ihmisen ihailun kohde, joka ei ikänsä tai henkisen ikänsä vuoksi sen järjettömyyttä ymmärrä eikä käsitä. Vieläpä on keskuuteemme hyväksymämme lajin omattava tiettyjä ulkoisia piirteitä - silloinkin kun kyseessä on pelkästään ravinnonsaantiin alistettu laji. Emme nauttisi limapintaisen, läähättävän kurttuihoisen olennon lihasta, emme sen nesteistä, joita siitä voisi heruttaa tai vuodattaa; emme olisipa kyseinen ravinto ihmiselle kuinka terveellistä tahansa.

Ihmiskeskeistä ja vielä tätäkin alhaisempaa ajattelua ja toimintaa: yksilökeskeistä. Mitä pyyteettömyyteemme tulee, siinäkin viimeiseksi mieleen nousevassa tapauksessa ihmisen auttaessa taloudellisesti jotakin eläinyksilöä tai sukupuuton uhkan alle asettamamme koko lajin selviytymistä, jonka edustajaa ei auttaja edes tule koskaan elämässään silmästä silmään kohtaamaan, on siinä mukana oma hyöty ja etu; päätös avustamisesta tehdään loppupeleissä koska ihminen saa siitä itselleen hyvän mielen, jota tämä sitten voi maiskutella ja jonka avulla tämä kenties tahtoo nostaa itseensä kohdistuvaa arvostusta lähipiirissä.

Ajatella kuinka päättömän irvokasta toimintaa. Ihminen saattaa materialististen, toissijaisten halujensa tähden toisia lajeja sukupuuton partaalle, ja kokee sitten mielihyvää auttaessaan niitä harvoja tähän päivään säästyneitä selviytymään. Tulee mieleeni aikaa sitten televisiosta näkemäni dokumentti, jossa nainen, äiti esti vauvansa hengittämisen tyynyn avulla siihen pisteeseen, että tämä alkoi itkemään - näin vain voidakseen sitten ottaa hänet syliinsä paijatakseen sitä. Onneksi

sairaalasta, jossa tämä tapahtui, löytyi tallentavat valvontakamerat (jotakin hyötyä niistäkin sentään on).

Jossakin joku tiesi todeta, ettei lemmikkinsä ole hyötyeläin. Hänen mielestä se (hän) on seuraeläin, jolle ”omistajansa” tarjoaa hyvän, kaikin puolin rikkaan elämän. Todetessaan näin tietää hän jotain, mitä tieteellinen tutkimus ei oikeaksi todista, kuten ei hiemankaan maalaisjärjellä varustettu kanssaihminen, joka rohkenee sen harmonian harhaisen sumun lävitse katsoa.

Kaiken muihin lajeihin kohdistuvan väärän toimintamme lisäksi tulen kyseenalaistamaan – kaiken. Asia selviää jo matkan alkutaipaleilla, mutta koen, että minun on hyvä aivan erikseen varoittaa eläin”rakkaita”, mitenkään muiden eläinten kuin ihmisten kanssa tekemisissä olevia ihmisiä rehellisyydestäni, ennenäkemättömästä röyhkeydestäni hyökätä - sellaiseksihan rehellinen puhe näinä aikoina tulkitaan, aikana, jolloin mistään ei mitään saa sanoa ilman että postilaatikko täyttyy tappouhkauksista, syytteistä – kanssaihmisiä vastaan.

Ihmisten välillä riitelevät *asiat* heidän itsensä sijaan. Näin jos pois lasketaan aiempien elämien tapahtumat, jotka tässäkin ajassa vaikuttavat, tapaukset ja kohtaukset, joista on tälle kierrokselle kaunaa käsiteltäväksi jäänyt. Näitäkin asioita kyllä tekstissä puidaan, viedään latoon ja tarkastellaan siellä toisenkin kerran.

Tästä jatkaessasi, nyt varoitettuna sisällön loukkaavuudesta (lue: rehellisyydestä), nopeasti luokittelet, näin otaksun, minut ihmisvihaajaksi. Sitä en kumminkaan koe olevani, mutta ihmisen *toiminnan* vihaaja, varmastikin.

Kiirehdin vielä lisäämään: ajatukset ja aiheet, joita toistamisesta päästyäni toistan ovat niitä, jotka minua eniten huolettavat. Siltikään en niitä tarpeeksi toista.

Tihkusateesta muodostuu linja-auton ikkunaan pienen pieniä puroja, noroja, joiden suuntaa ajoviima yrittää muuttaa, mutta siltikin - siltikin useimmat niistä pysyvät uomissaan. Vahvimmat puroista, jotka viimalta välttyvät selviävät ikkunan alareunaan. Pienen pieniä kapeita puroja ikkunassa, samankaltaisia kuin minä tätäkin pienempi vielä ollessani aina keväisin kerrostalomme pihalla talonmiehen rautakangella hakkasin jäiselle pihatielle sulaneen veden kulkea.

Etäämpänä värinsä kadottaneessa maailmassa näen läpi tihkuisen ikkunan vanhan sellutehtaan siluettimaiset rauniot. Niin sanomattoman harmaata, ja kouluunkin pitäisi minun jälleen kesälaitumilta – sananmukaisesti palata.

Enhän minä sitä näkymää silloin elämän vertauskuvaksi ymmärtänyt ”runoilla”, mutta - kuinka maailmaamme ja ihmistä kuvaavaa: ikkunaan muodostuvista puroista heikoimmat viima ohjaa kulkemaan sivummalle samalla niitä levittäen, kunnes ovat ne vain kadonneita yrityksiä, haihtuvia, loputtomaan kiertoon palaavia muistoja puroista. Muistoja kenen mielessä. Enpä minä, tuolloin vielä murrosikää saavuttamaton poika sitäkään osannut aavistaa kuinka suuressa roolissa, paremminkin sanoisin kuinka pitkäaikaisena kulissina kyseinen silloin jo hylätty, lopullista purkamistaan odottava tehdas luhistuneine alueineen tulisi elämässäni olemaan. Harmaana kulissina, kun samaan aikaan niiden takana sieluani kaikin voimin yritetään karrelle polttaa.

Tehdas, joka vuosikymmenien ajan kaameanhäikäilemättömän pulleavatsaisen, liivipukuun pukeutuneen sikariherrapatruunansa - eikös niitä aina tuonkaltaisilla määreillä kirjallisuudessa kuvailla - määräysvallan alaisuudessa paisutti hänen rahapussukkaansa ja jonka nyörejä nuukuudessaan tämä sen verran joutui availemaan, jotta työntekijänsä syödäkseen saivat. Etteivät ihan käsiin tuupertuneet. (Todellisuudessahan patruunat olivat ajoittain suurenakin apuna niiden kyläpahasten kehityksessä, joihin he tehtaitaan rakennuttivat. Terveydenhoitoa, apteekkeja, asuntoja, koulutustakin.)

Olkoonkin että tehdasalueen pääsuunnittelijana vuosikymmeniä sitten toimi tunnettu, kansainvälisestikin tunnustettu henkilö, ei menestys hänelle suojaa itseltään ajalta, kaiken maallisen murentavalta, mitään vastalauseita hyväksymättömältä diktaattorin kaltaiselta mahdilta saanut.

Sanotaan, että luojan myllyt jauhavat hitaasti mutta varmasti. Jos jyviä, joiden voisimme olettaa kuvaavan sieluja, jauhetaan liiaksi, mitä siitä jäljelle sitten jää? Kenties itse *aika* on menneisyydessä muokannut sanontaa pitääkseen maineensa puhtoisena sälyttäen näin ikävää ja murhetta ihmisten, miksei koko elonkehänkin piirissä aiheuttavan toimen, luonnonlain toteutumisen *luojan* taakaksi tehden hänestä syyllisen ja kaikkien maallisten murheiden lähteen; lähteen, jota ei ihminen tohdi syyttää. Olettaessamme, että yhden luojan alaisuudessahan tässä kaikki olemme, lyhyen pätkän kerrallaan kulkien.

Virheitä, joita koskaan ei korjata, väärinkäsityksiä, joita emme edes tiedä niiden olevan. Sudenkorento vai suvenkorento.

Nuorempana, noihin tihkuisten näkymien aikoihin luin miehestä, joka luki ja ajatteli itsensä hullujenhuoneelle. Sitä tuolloin hieman pelokkaana ihmettelin - että eikö sitä ihminen saa lukea rauhassa, kun siitä kerran pitää. En minä sitä enää ihmettele, en varsinkaan, jos kyseisen hulluksi tulleen mielenkiinnon kohteena olivat eksistentiaaliset, klassiset *miksi olemme olemassa*-tapaiset tai maailmankaikkeudenmittakaavan kysymykset. Tuosta on aikaa kolmisenkymmentä vuotta, ja tässä vierähtäneessä ajassa on ihmisen lisätaakaksi vielä kertynyt, sanoisinko paremmin, on laajemmissa määrin valjennut aiheuttamiensa ympäristö-, ilmasto- ja lajikatokriisien lisäksi länsimaisen kulttuurin rappeutumisen varjoisa aallonharja. Sallimamme ylikansoituksenkin taakka mieltämme ja ennen kaikkea äiti Maata, Gaiaa painollaan rasittaa (joka sekin ihmiselämän mielekkyyttä nakertaa: kun Gaian on paha ja tukala olla, säteilee tämä harmaa, vieläpä alati tummeneva madaltuva energia kaikkiin eläviin olentoihin, joita se ruokkii. Elämän ei tarvitse olla edes tietoinen asioiden tilasta; jo yksin Gaian lähettämä matala värähtely latistaa elämää, se rikkoo jo yksin tiedostamattomalla tasolla.) Lisäksi maailmankolkilla, jossa asustelen, tulossa olisi pakolaisaalto maista, joiden maaperä tai hallinto ei syystä tai toisesta enää asukkaitaan kykene tai välitä ruokkia. Hulluksi tulemisen olemme me itse itsellemme sangen helpoksi tehneet, ja näissä tavoitteissa voimme vielä kaivaa taskuistamme avuksemme älypuhelimen somemaailmoineen hulluuspyrintöjämme vauhdittamaan. Kauniimmin ilmaistakseni mielenhorjumisen ja pakkohoidon mielivaltaisuuden alaisuuteen joutumisen vaara vaanii joka ikistä järkevää, edes hieman näkevää (ja) itsepetoksesta vapaata yksilöä.

Oleellinen ero verrattuna entisaikojen halla- routavuosiin, kerjuulla nolona käyntiin, kunnan jauhoilla elämiseen, ainoan lehmän sairastumiseen, kaikkinaiseen puutteeseen, kurjuuteen, niukkuuteen verrattuna tähän aikaan piilee – ajallisuudessa. Tämän päivän hiemankaan välittävän yksilön taakkana on krooninen alati kasvava apokalyptisglobaalinen huoli ja murhe. Horisontista nousee toiveikkuuden tunteita nostattavan valon sijaan aamu toisensa perään hämärä valon kajo, joka siltikin siinä tummanhopeisessa mahdollisuuksien ulottuvuuksia näyttämään kykenemättömässä hahmossaan selkiyttää kuvaa tulevasta. Se ei kykene tuomaan silmiemme eteen valoisan tulevaisuuden näkymiä, jotka itse olemme itseltämme ja mahdollisilta jälkipolvilta (siis itseltämme) ainiaaksi riistäneet.

Kyse on siis ajallisuudesta, vaikeiden aikojen kestosta, parempien aikojen todellisesta mahdollisuudesta tai mahdottomuudesta toteutua. Ennen oli toivoa paremmasta. ”Ehkäpä ensi vuonna ei pakkasherra koko satoa vie, ja niukasti eläen, lainatenkin selviämme seuraavaan sadonkorjuuseen”, voitiin vielä joitain vuosikymmeniä sitten ajatella. Entä nyt. Ensi ”satokauteen” tarrautuminen ei maailmantilanteessamme auta. Sato, joka silloin korjattavanamme on, koostuu nykyistäkin suuremmissa määrin akanoista. Sitä mitä kylvää sitä niittää. Ovathan ne sentään jotkin sanonnat ihan puhtainakin meille aikalaisille siirtyneet. Karmanpeltoa, sitä me niitämme. Tätä satoa me lautasellamme tulemme näkemään. Tämä sato ei ota lakatakseen, se kasvaa vuosittain, halla ei siihen pure. Maataan kalliiksi koituvan ylenpalttisuuden, hedonismin, toissijaisten ”tarpeiden”, siis turhakkeiden ja

haitakkeiden pehmoisessa sammalvuoteessa, korkealla turvassa. Nautitaan vielä kun voidaan. Edes hallin hammas ei korkeaan petiimme ulotu, kuvittelemme.

Sivuhuomautus: Järjestelmässämme jopa sosiaalisesti ja taloudellisesti alhaisimman yksilön on mahdollista loikoilla vaikkapa kokopäivätöikseen pehmeissä sammalissa. Puhun kokemuksesta. Pois luettuna tietenkin he, jotka ihan oikeasti ovat pudonneet hallin hampaisiin turvaverkkojen tiheydestä huolimatta. Jos koet että sinulla pitää olla oikeus kaikenlaisiin toissijaisiin tuotteisiin ja palveluihin ilman että kylkeäsi vuoteellasi käännät - ”elämmehän hyvinvointivaltiossa, jossa jokaisesta tulee pitää huolta”, mieti asiaa toisenkin kerran. Hyvinvointivaltio, edellä mainitun lauseen tapaisine mantroineen, jotka jotkut mieltävät koskemattomiksi totuuksiksi (vedotaan vaikkapa ihmisarvoiseen elämään) on luomuksemme, jolla ei ole mitään tekemistä luonnonlakien kanssa. Osaa olla hyvilläsi, tietenloikoilija sateelta suojaavasta katosta ylläsi, lämpimästä huoneestasi olipa se kuinka vaatimaton tahansa, kiitä siitä ravinnosta, joka sammalvuoteesi viereiseen kaappiin ilman ponnisteluja tulee. Suhteuta elintasosi siihen mitä teet yhteiskunnan eteen, vertaa olojasi ja elämääsi vaikkapa muutamien vuosikymmenien takaisen esivanhempasi elinoloihin. Älä valita.

Täytyy heti rientää korjaamaan edellistä. Ihmiset eivät riittävän laajassa rintamassa *ota itseensä* lajikadon tai ilmastonmuutoksen aiheuttamia tuntemuksia, jotka tietenkin välittävän yksilön kohdalla ovat surun eri synonyymeja. Nuoremmille on asia liian abstrakti, koska tietoa asioista ei ole vielä riittävästi kertynyt. Ongelmat ovat mittasuhteiltaan itseasiassa jokaisen maailmankansalaisen, sen vanhimman ja viisaimmankin käsityskyvyn, sanavarastomme, kaikkinaisen ilmaisukykymme ylittäviä. Samoin kuin vain älypuhelinaikaa eläneillä ei ole aitoa käsitystä rauhasta, ei nuoremmilla ole itsekokemaansa vertailukohtaa elonkehän lajikirjon suhteen saatikka siitä millaisia pakkasia ja vitivalkoisia nietoksia edeltäjänsä, jopa vanhempansa ovat nähneet, millaisissa hangissa he ovat kelkkaansa vetäneet. Vertailukohtaa ei muistista löydy, lähtökohtainen normioletus maailmasta on jollain tapaa staattinen, sellainenhan se on ollut kuin on aikananikin.

Huoli näistä maailmanlaajuisista ongelmistamme ei aja heitä eikä enemmistöä varttuneemmistakaan ihmisistä sikiöasentoon sängynpohjalle siksikään, että kunkin elämästä löytyy niitä omia *ihmisen* kokoisia asioita riittämiin, huolia, murheita, ehkä jotain mukavaakin. Harmitus tai suru näistä asioista ei siis yleisesti kehity niin syväksi, että se halvaannuttaa ihmisen. Ja se loputtomiin toistettu kognitiivinen dissonanssi astuu vanhempien ihmisten kohdalla mukaan kuvioihin. Miten harmi voisi näin ollen sen ollessa vain jotain epämääräistä, kuplan ulkopuolistakin ajoittaista mielipahaa, ohjautua ja muuttua konkreettisiksi toimiksi? Semminkään kun se alakulon lähde ei tule vierailulle ihmisen mieleen kantaen mukanaan plakaattia, jossa se itsensä esittelee.

Jo todettua. Me, eritoten länsimaalaiset ihmiset olemme itse hyötyneet ja edelleen hyödymme niin paljon niistä tekijöistä, jotka ongelmia aiheuttavat, että asiaa ei ole liiaksi sopivaa pohtia. Itse asiassa koko ihmiskunnan vauraan osan elämä on perustettu ja perustuu

kaikkinaisen luontoa, kaikkea elämää, jota se kantaa ja ilmastoa kaikin mahdollisin keinoin suoraan ja välillisesti pahoinpitelevään ja murhaavaan toimintaan. Minunkin. Yhteiskuntien romahdusketju olisi se seuraus, jos siirtyisimme jonkin valtaan nousevan ekohitlerin pakottamina uudenlaiseen, kaiken (jäljellä olevan) elämän huomioivaan globaaliin yhteiskuntajärjestelmään. Tällaisia diktaattoreita me emme aidosti tahdo. Saavutetuista eduista ei luovuta. Nykyisestä elämäntavasta ei otetta irroteta. Olenko hakoteillä. Ehkä, mutta katsokaa ikkunastanne: monessako maailman valtiossa talouskasvupaasaajain, kaikille materiaalista ”hyvää” lupailevien johtajien – siis valehtelijoiden sijaan johdon tavoitteet ovat asuttamamme ja valloittamamme Maapallon kantokyvyn suhteen kestävällä pohjalla, moniko johtaja lupailee kansalle regulaatiota, sääntelyä, kontrollointia, kestämättömien elinkeinojen alasajoa, erilaisten toimien, toimintojen, kuten haitallisten harrastusten kieltämistä, lupausta tarvittaessa voimatoimin (”tarvittaessa” voidaan lauseesta poistaa) kajota vaurauteen, takavarikoida omaisuutta vaikkapa hätätilajulistuksen nojalla, poistaa kierrosta sellaisia vaihdonvälineitä, joilla Maapalloa, sen rippeitä voitaisiin tarpeettomasti ylitse todellisten ensisijaisten tarpeiden kupata. Lukema on nolla.

(Selvittäkää Maapallon nisäkkäiden massa; kuinka häviävän pieni osuus siitä on enää villieläimiä, suhteessa ihmisen, lemmikkiensä ja tuotantoeläinten määrään.)

Jotain syvällistä ymmärrystä, välittämisen valon edes jonkinlaista kajoa voimme enää nähdä jossain luonnon keskellä, alkukantaisten heimojen keskuudessa. Voisimme nähdä, muttei valtamedia poliittisen eliitin talutusnuorassa mitään vaihtoehtoja nykyisen järjestelmän korvaajaksi esille tuo. Valtamedia vuosikymmenten ajan turmiollisilla valinnoillaan sen suhteen keitä se ääneen on päästänyt kansaa ”valistamaan”, ihmiskatrasta ohjaamaan on suuri, kenties päätekijä siinä millaiseksi maailmamme muodostui. Umpikuja. Siitä valtamedialle ja sen nykyisille, menneille ja tuleville edustajille mitä suurimmat kiitokset, mutta ei minulta vaan joltain itseäni suuremmalta taholta, jonka alaisuudessa maanpäällisinä marionetteina, suunnitelmansa toteuttajana nämä toimivat. Itseltään Saatanalta. Tuleeko sinulle muita vaihtoehtoja mieleen. Jumalako näitä kiittää, mistä - siitäkö että he toimivat elämän lopettajina? Jos kiitos itseltään jumalalta tulee, sen täytyy tulla kuuliaisuudesta ja periksiantamattomasta sitkeydestä, jolla tämä mediakatras Jumalan ruoskana Maapallon elämää (seuraava hitaasti ja keinuen lausuttuna ja loppu nopeassa tempossa) kiusaa ja piinaa ja nujertaa ja lopulta kaataa sen. Karman hyvittämiseksikö; ihmisen osalta, sen historiasta jotain tietäen siltä osin ja tästä katsantokannasta katsottuna olisikin median toiminta hyväksyttävää, mutta entä se muu karmasta vapaa, toislajillinen ei-inhimillinen elämä, joka ottaa itselleen vain sen minkä se selviytyäkseen tarvitsee. En tiedä, mutta jostain kuulen sen saatanan kiitoksen maahan kantautuvan; sen voimalla sama jatkuu, jatkuu ja jatkuu.

Valtamedia: te ette koskaan voi hyvittää aikaansaannoksianne. Estitte vuosikymmenien ajan järjen ja viisauden äänen kuuluville pääsyn. Sukupuuttoon saatettuja lajeja emme takaisin saa, ikikemikaaleilla myrkytetty maa ei tule puhdistumaan. Ja mikä oli palkkionne tästä toiminnastanne: saitte sen päättäjän suopean silmäyksen, jonka tuhoisia sanoja myötäilitte, joku edustajistanne pääsi

eduskuntaan, toinen ehkä yleni toimituksen päälliköksi. Siltikin te voisitte nyt tehdä radikaalin muutoksen päästämällä näkevät ja oikeasti asioista tietävät penkeillenne. Se helpottaisi ja nopeuttaisi kansan sisun kerääntymistä pisteeseen, jota edellytetään – ehdottomasti – jos mielimme selvitä edes jollain tapaa siedettävään tulevaisuuteen. Tehkää näin, vaikka itsekkäistä syistä – saisitte nimenne mahdollisen tulevaisuuden kirjoihin niinä henkilöinä, jotka vihdoinkin avasivat tiedon ja viisauden padot sallien näin kansan tässä virrassa valistua, sisuuntua ja yhdistyä, antaisitte mahdollisuuden jonkin uudenlaisen maailman tulla. Sen ei ole väliä, että teidät pian vaiennettaisiinkin; kerran kun padot aukeavat ei niitä enää voi sulkea. Toiset jatkavat siitä eteenpäin.

Ihmiset siis eivät kumminkaan täysin lamaannu toimintakyvyttömiksi tyhjäksi kupatun horisontin edessä, lämpenevien taivaiden alla, mutta motivaatiota ja elämän mielekkyyttä nämä seikat sittenkin osaltaan riistävät. Olen ties monennettako kertaa maailman onnellisimmaksi luokitellun maan kansalainen. Kärsin kai sitten keskiarvoisesti enemmän, monen toisenkin edestä. Elämämme tässä ajassa on useiden kohdalla tasapainoilua apatian ja todellisen suuttumisen välillä. Katsotaan kumpi näistä kaveruksista ottaa ihmisessä voiton.

Ihmiset saavat voimaa tehdessään jotain yhdessä jonkin asian parissa. Kyse voi olla vaikkapa sotimisesta. Sodan aikana yhteishenki, pakkososiaalinen toiminta vähentää itsemurhia ja masentuneisuutta. Ilmastonmuutos ja lajikato - muitakin ongelmia, paikallisia tai globaaleja, itseemme tai muuhun elämään kohdistuvia (sitä kautta lopulta myös itseemme) toki olemme itsellemme keksineet – voivat myös ihmisiä yhdistää ja voimaannuttaa kun niiden parissa askarrellaan.

Voimanlähteistämme lisää. Sinä, joka luet tämän tekstin saksannosta tai selailet tätä tekstiä englannin kielen jotenkin taitavana Pohjois-Koreassa, sinne salakuljetettuna ja kuljetuksen aikana rispaantuneena paperiversiona, pääosin siksi kiinnostavana, tiedoksesi että meillä täällä entisten hankien maassa on sellainen sana kuin *sisu*. Sillä tarkoitetaan periksiantamattomuutta vaikeimmankaan tilanteen edessä. Ihminen on yllättävä voimanpesä niin fyysisesti kuin mielenvoimiltaan, kunhan sillä vain on aito syy tehdä jotain. Kun tämä sisu saadaan aktivoitua vaikkapa juuri sotatantereella, unohtuu siinä uljaan isänmaallisen tehtävän suorittamisen ohessa, johon ihminen on aivopesty, urheusmitalin kiilto jo silmissä, luotien vaihtaessa omistajaansa murjotus ja itsetuhoisat ajatukset.

Sisukolikosta toki löytyy myös kääntöpuolensa (ikään kuin sotaurheus olisi hyvä asia): jokin sinnikäs tavoittelu voi äityä pakkomielteeksi, esimerkiksi tyhmänsitkeä sisusäkki ottaa sukset alleen kolmenkymmenen asteen pakkasessa hiihtääkseen etäiselle saarelle vastatuulen epäsaattelemana vain siksi että tämä kuuluu hänen talvipäivien rutiineihinsa. Näin silläkin uhalla, että siinä sisukkuuden osoituksessa ja orjuudessa saattaa sormi tai varvas kerrassaan paleltua tai reissun jälkeen saatetaan päätyä sängynpohjalle potemaan kaula villahuiviin käärittynä vilustumisesta.

Käsissäsi on kirja, joka itseasiassa ei ole kirja muuta kuin ulkoiselta olemukseltaan. Tämä on lopullinen luonnos kirjasta, jonka mahdollisesti jossain kohtaa kirjoitan. Ehkä sanon oikeammin todetessani tämän 1502207 merkistä, joista muodostuu 199799 sanaa koostuvan vuodatukseni olevan vielä muistiinpanojeni kokoelma. Epämääräishämäryydessään se sittenkin kaikessa sen vajavaisuudessaan ja tarkastamattomuudessaan, toisteisuudessaan ja rakenteettomanakin saattaa tarjota sinulle jotain ajateltavaa.

Tekstissä kulkevat käsikädessä minun, pienen epäonistuneen taiteljan mu(i)stelmat; tähänastisen vaellukseni laaksot ja syvänteet sekä yhteiskuntakritiikki, joka mitä todennäköisimmin ylittää kaikki aiemmat lukemasi, kumminkin jokseenkin säädyllisyyden rajoissa pysyttelevät tekstit. Ken kokee suoran ja rehellisen puheen loukkaavaksi, saa luvan loukkaantua. Esitän tässä myös joitain korjaus-, ei, muutosehdotuksia rikkoontuneen vaasin korjaamiseksi, mutta selvää liene kaikille, ettei korjatusta enää entisenlaista koskaan tule: monestiko lavealle tielle itsensä suistanut kulttuuri on historiassa edes himmeän hehkun lyhtyynsä kyennyt palauttamaan. Alkoiko susi haikeanmyötätuntoisen kuutamoulvontansa hetkenä, jolloin lajinsa ensimmäinen edustaja hairahtui luottamaan ihmiseen?

9 789528 928997